

Fiatalkorú munkavállalók biztonsága – tanácsok a szülők számára

Biztonságban vannak a gyermekeik a munkahelyükön? Biztos benne, hogy valaki vigyáz rájuk? Ez a ténylap segít, hogy a szülők megérthessék, milyen munkavédelmi intézkedéseket kell bevezetniük a munkaadóknak a fiatal munkavállalók alkalmazásához, és segít abban is, hogy gyermekeikkel megbeszélhessék a munkahelyi balesetek megelőzéséhez szükséges teendőket.

Minden évben több millió középiskolás és főiskolás/egyetemista diák vesz részt részidős vagy nyári munkákban, pénzkereset reményében. Sokan szervezett munkahelyi gyakorlaton vesznek részt. Mások életükben először dolgoznak teljes munkaidőben. A fiatalokban szerzett munkahelyi tapasztalatok előnyöket jelentenek a fiatalok számára – kiemelkedő lehetőségeket biztosítva a későbbiekben is fontos készségek elsajátítására. Ennek a tapasztalatnak a megszerzésére biztonságos és egészséges körülmények között kell sort keríteni.

Amikor a fiatalok életükben először vállalnak munkát teljes munkaidőben, azaz a megélhetésükért dolgoznak, a munkavégzésnek egyúttal biztonságos és termelékeny körülmények között kell elkezdődnie. Sajnos ez nem mindig így történik a gyakorlatban. Az európai statisztikák szerint a 18–24 éves fiatal munkavállalók körében előforduló munkahelyi sérülések aránya 50%-kal magasabb, mint a munkavállalók bármely egyéb korosztályában(!).

Egy 17 éves lány csupán egy órával a szünidei munkájának megkezdése után részlegesen elvesztette egy ujját. Az ujjait egy pitekészítő gép zúzta össze a pékségben, ahol dolgozott...

Egy 18 éves szerelőgyakornok meghalt négy nappal azután, hogy lángok közé került – a főnökének segített benzín-gázolaj keveréket önteni egy hulladékgyűjtő tartályba, amikor a benzin berobbant...

A munkavállalókra munkavédelmi rendelkezések vonatkoznak, amelyek kötelezik a munkaadókat arra, hogy felmérjék a munkahelyi kockázatokat, és meghozzák a szükséges megelőző intézkedéseket, átadják a megfelelő utasításokat és

A 18 évnél fiatalabbak biztonsága – mit kell tennie a munkaadónak?

Léteznek olyan – az európai uniós jogból eredő – nemzeti jogszabályok, amelyek a fiatalok munkahelyi védelméről rendelkeznek(?). Ezek a fiatalokra nézve különösen veszélyes kockázatokat veszik számításba, mivel náluk hiányzik a kellő tapasztalat, figyelem és érett gondolkodásmód.

Ezek a jogszabályok előírják a munkaadók számára az alábbi feladatokat:

- a munkahelyi egészségi és biztonsági kockázatok felmérésekor, figyelembe kell venniük a fiataloknál hiányzó tapasztalatot, fizikai-mentális érettségüket és azt, hogy nincsenek tisztában az egészségükre és testi épségükre irányuló munkahelyi kockázatokkal;
- kockázatelemzés elvégzése MIELŐTT a fiatalok megkezdik a munkát;
- a kockázatelemzéskor figyelembe kell venni, hogy egy adott munkát végezhetnek-e fiatalok, illetve hogy az számukra tilos-e;
- tájékoztatást kell nyújtani az iskolaköteles korú fiatalok szüleinek vagy nevelőinek a kockázatelemzés eredményeiről és a kockázatok kiküszöbölését célzó szabályozó rendelkezésekről.

Általános elv, hogy a 18 év alattiak NEM végezhetnek olyan munkát:

- amely meghaladja fizikai vagy mentális képességeiket;
- amelynek során mérgező vagy rákkeltő anyagokkal kell dolgozniuk;
- amelynek során sugárzásnak vannak kitéve;
- amelynek során extrém hőmérsékletnek, zajnak vagy rezgésnek vannak kitéve;
- amely olyan kockázatokkal jár, amiket valószínűleg nem ismernek fel és kerülnek el tapasztalataik, megfelelő képzésük, illetve a munkavédelmi tudatosságuk hiányából eredően.

A „Fiatalok munkahelyi védelme” című ténylap részletesebben ismerteti a munkaköri, életkori és munkaidőbeli korlátozásokat, szakképzésre vonatkozó speciális kivételeket és a vonatkozó szigorú korlátozásokat, azokban a tagországokban, ahol megengedett az iskolaköteles korú gyerekek munkavállalása. Ellenőrizze a nemzeti jogszabályokat a konkrét előírások tekintetében!

(1) Eurostat, Work and Health in the EU - a statistical portrait 1994-2002, (Munka és egészség az Európai Unióban – statisztikai áttekintés 1994–2002)

(2) A fiatalok munkahelyi védelméről szóló 94/33/EK tanácsi irányelv **minimum**-előírásokat állít fel, az adott tagállam vonatkozó törvénye lehet ezeknél szigorúbb, a fiatalok munkaképes korára vonatkozóan és egyes munkakörökre vonatkozó tiltások tekintetében.

megvalósítsák a szakképzéseket. A munkaadóknak a fiatalokra és kezdő munkavállalókra különösen figyelniük kell, a rájuk jellemző képzettségi, tapasztalati és tudatossági hiányosságok miatt.

A 18 év alatti fiatalokra további előírások vonatkoznak, mivel náluk nem csupán a kellő tapasztalat hiányozhat, hanem esetleg fizikai és mentális érettséggel sem rendelkeznek. Korlátozások vonatkoznak a munkaidőre is. A fiatalok számára tapasztalatszerzésre alkalmas gyakorlati helyeket kínáló munkaadóknak az állásokat betöltő személyek számára ugyanazt az egészségi és munkabiztonsági védelmet kell biztosítaniuk, mint a saját munkavállalóik számára.

Az iskolaköteles fiatalok esetében a munkaadónak tájékoztatnia kell a szülőket vagy a jog szerinti nevelőket a kockázatokról és a felügyeleti intézkedésekről. Ezt a feladatot még a munkavégzés kezdete előtt kell elvégezni.

Mit tehetnek a szülők?

Annakellenére, hogy a legtöbb munkahelyi baleset megelőzhető, fiatalok válhatnak és válnak ilyen – akár halálos – balesetek áldozatává. A munka a fiatalok egészségét is alááshatja. A munkahelyen kezelt termékek allergiát okozhatnak, zajártalom és erőltetett vagy megfeszített munkavégzési pozíció is árt az egészségnek. Mindezek alapján a munkavédelmi megelőzés és képzés szerepét nem szabad alábecsülni.

Néhány tanács, amellyel segíthet gyermekének:

- Beszéljessen gyermekeivel a szünidős vagy hétvégi munkáról, vagy gyakorlati szakképzési helyekről. Milyen típusú munkalehetőségek/munkakörök vannak ezeken a helyeken?
- Ismerje meg, milyen természetű feladatokat kell elvégezniük.
- Kérdezze meg őket a kapott képzésről és a felügyeletről. Bátorítsa őket, hogy kérjenek segítséget vagy képzést, mielőtt berendezéseket, felszereléseket kell működtetniük, illetve új feladatokat vagy munkát kapnak.
- Rendszeresen beszéljessen velük a munkájukról. Biztassa őket arra, hogy osszák meg Önnel a munkával vagy egészségügyi és biztonsági témákkal kapcsolatos problémáikat.
- Beszéljen a munkaadójukkal a munkavédelmi intézkedésekről, képzésről.
- Hívja fel gyermekei figyelmét az egyedül vagy éjszaka végzett munka veszélyeire.

- Bátorítsa őket, hogy tegyenek fel kérdéseket, kérjenek segítséget, ha bizonytalanok a gyakorlati munkavégzéssel vagy tevékenységgel kapcsolatban, jelentsenek minden veszélyhelyzetet, sérülést vagy betegséget, legyenek azok akármennyire csekélyek is.
- Bátorítsa őket, hogy beszéljenek a munkahelyi orvossal, nővérrel vagy más munkahelyi egészségvédelmi alkalmazottal (amennyiben van ilyen a munkahelyen). Ha felkeresik a háziorvost, tájékoztassák őt arról, hogy milyen munkát végeznek.
- Hívja fel a figyelmüket arra, hogy a biztonsági problémákat illetően fordulhatnak a munkavédelmi vagy szakszervezeti képviselőhöz is, ha van ilyen a vállalatnál.
- Beszéljen nekik saját munkavédelmi tapasztalatairól jelenlegi vagy előző munkái kapcsán; mi történt, mi lett a válaszlépés, mit tett volna, ha jobban tudatában lett volna a körülményeknek.
- Kérje meg a fiatalok iskoláit/középiskoláit, hogy tartsanak veszélytudatosító foglalkozásokat a kisebbeknek és egészségügyi/munkavédelmi oktatást a nagyobbaknak.
- Beszéljessen más szülővel is a témáról.
- Tájékozódjon arról, hogy mit tesz a saját vállalata a fiatal munkavállalók megvédésének érdekében.
- Bátorítsa gyermekeit, hogy maguktól is nézzenek utána a végzett munkájukkal kapcsolatos munkahelyi egészségügyi és biztonsági vonatkozásoknak, pl. a nemzeti hatóság vagy az ügynökségi weboldalon található linkek felkeresésével. A többi teendőt Önre bizzuk!

A többi munkavállalóhoz hasonlóan a fiataloknak is három lényeges munkavédelmi **joguk** van:

1. A tudás joga
2. A részvétel joga
3. A nem biztonságos munkavégzés visszautasításának joga

Mindemellett azonban **felelősségeik** is vannak, beleértve:

1. Biztonságos munkavégzés
2. A veszélyhelyzetek jelentése
3. Védőeszközök használata vagy viselése

A tetszésvágy vagy kétség akadályozhatja őket ezek megvalósításában. Beszéljen velük jogaikról, arról, hogy mindig biztonságosan kell végezniük a munkájukat, és hogy mindig követniük kell a saját és munkatársaik védelmére kialakított biztonsági eljárásokat – a munka nem játék.

További tájékoztatás és források: <http://ew2006.osha.eu.int/>

A források: nemzeti munkavédelmi hatóság, szakszervezetek, és szakmai szervezetek.

Hazai tájékoztató források:

- OMMF-honlap: www.ommf.gov.hu
- Nemzeti Fókuszpont-honlap: <http://hu.osha.eu.int>
- FMM-honlap: www.fmm.gov.hu
- Ingyenes telefonos tájékoztatás: (06-80) 204 292 (OMMF); (06-80) 204 264 (ÁNTSZ)

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel.: (34) 944 79 43 60; fax: (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

© Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség. Sokszorosítás a forrás feltüntetésével engedélyezett. Printed in Belgium, 2006.

